

BOMBAY

Någon hade sagt till mig att jag borde vaccinera mig mot tyfoïd om jag skulle resa till Indien. Och av någon anledning hade denne någon också föreslagit att jag skulle ta vaccinet i drickbar form. Om resultatet blivit att jag varit illamående i några timmar hade det väl varit acceptabelt. Hade jag då kunnat ligga i min säng, hemma, hade det nog varit riktigt uthärdligt. Men så var det inte. Ändå måste jag säga att minnet är skonsamt. För det enda jag minns av den långa resan till Bombay, med mellanlandning i Frankfurt, är hur jag vänder mig i den tre säten långa ”säng” som en barmhärtig flygvärdinna tilldelat mig, för att försöka inta en position som inte skulle inbjuda till uppkastning. Och så minns jag att jag landade på en varm flygplats klockan tre på morgonen, och togs av en skramlig bil till ett hotell med trasiga kranar. Och sen sov jag till nästa kväll. Därmed försvann hela första dagen av konferensen.

Jag hade blivit inbjuden att delta i ett möte om strålningsinducerad cancer. Det var nu, i mars 1992, nästan fem år sedan jag hade slutat forska. Och den här konferensen var verkligen sista dödsryckningen av min forskarkarriär. Men den ägde rum i Indien. Och i Indien hade jag aldrig varit. Så det lät som en bra ursäkt att åka dit, och ha något att hålla sig i när man begav sig till detta stora okända land. Konferensen var på tre dagar – varav en tredjedel nu alltså hade tillbringats på ett hotellrum. Jag hade inte tänkt stanna så mycket längre i Indien, men eftersom jag inte hittade någon billig resa på mindre än tio dagar så fick det bli så. Vad jag skulle göra med den sista veckan oroade jag mig lite för. Men något skulle jag väl komma på. Så jag hade köpt en guidebok.

Jag vaknade på mitt hotellrum vid tiotiden på kvällen, med en känsla av total förvirring. Hotel Juhu Beach. Var var det någonstans? Jag satte på mig mina kläder, och snubblade ner i hotellets lobby. Jag vill minnas att

jag hade dykt ner ett ögonblick redan på morgonen, för att meddela min ankomst och mitt indisponerade tillstånd. Så de visste väl att jag var där. Men nu hade de flesta från konferensen gått upp på sina rum för kvällen. Så jag var själv. Jag vandrade omkring i det stora hotellet – ett hotell som jag först vid min återkomst dit, sex veckor senare, skulle förstå varför man kallade ”de luxe”. Jag gick till baren. Där var det tomt. Jag gick ut till poolen, som låg utomhus. Där var det också ganska tomt. Jag tittade mig omkring. Runt poolen stod en mängd vilstolar, jag minns inte om någon satt där. Och så fanns det en bar till, fast denna var stängd. Bortom detta område, runt hela poolområdet fanns det en hög mur. En riktigt hög mur, säkert fem meter. Jag tittade ovanför muren. Där syntes toppen av en palm. Jag såg mig omkring. Var, som sagt, var jag? Jag tyckte mig höra vågskvalp, så jag måste befinna mig nära vatten. Vad märkligt... Kunde man inte komma ut någonstans? Jag såg mig omkring igen. Då upptäckte jag, på ena sidan av muren en liten dörr. Jag gick fram till den, och tryckte ner handtaget. Dörren gled upp.

Det finns såna där tecknade serier där någon öppnar en dörr, och möter ett bländande ljus, eller en vind som nästan blåser bort personen, eller ett odjur. Det finns sagor där en rövare säger ”sesam öppna dig”, och ett klippblock till en hemlig grotta glider undan.

Jag vet inte hur jag ska beskriva den där upplevelsen, när jag öppnade den lilla dörren vid poolen på Hotel Juhu Beach i Bombay. För upplevelsen är obeskrivbar. Egentligen fattar jag inte varför allt jag hade uppfattat där inne vid poolen var ett svagt ljud av vågskvalp. För vad som nu slog emot mig var en kakafoni av ljud, lukter, bilder och rörelser.

Jag öppnade dörren, och emot mig kom Indien. Aldrig någonsin, förr eller senare, har jag så totalt, på en sekund, förpassats till en ny värld.

Jag promenerade omkring på stranden, som låg alldeles framför hotellet. Där var ett folkvimmel som inte liknade någonting jag tidigare sett. Tusentals människor som vandrade, handlade, åt – förmodligen bodde – där på stranden. Stånd med små luckor, där någon med en liten glödlampas hjälp (dom måste ha haft små generatorer? eller någon sladd någonstans?) sålde pakoras och samosas och pappadums. Kameler som lojt slagit sig till

ro på stranden för att betrakta människorna som vimlade omkring. Fantastiska lukter av mat, hav och ljummen tropiknattsvärme.

Jag älskade Indien från det ögonblicket. Det var kärlek vid första ögonkastet, såsom kärlek ofta är. Någoting, någonting odefinierbart griper tag i ens själ. Och man är fast.

Jag var väl redo för en stor upplevelse, av frihet tror jag. Jag hade vid det laget bott sju år i USA, med ständiga försök att förnya mitt visum. Jag hade kommit ut under början av min USA-vistelse, och jag var nu på femte året av en kärleksrelation med en kvinna, vilket ju knappast berättigade mig till något amerikanskt uppehållstillstånd. Tvärtom. Så försöken att klamra mig fast i landet – och de oerhört trista anställningar jag var tvungen att ta, hade i princip omöjliggjort någon längre utlandsresa på årtal.

Förrän jag plötsligt, i februari 1992, fick mitt Green Card. På lotteriet! Jag hade gjort i ordning ett tusen (1.000) ansökningar, och bett vänner i andra städer stoppa dem i brevlådor vid olika tidpunkter på dygnet i en veckas tid. Det var första, sista och enda gången som de amerikanska immigrationsmyndigheterna lät bli att diskvalificera sådana som inkom med mer än en ansökan.

Att få sitt Green Card på det sättet – efter att ha kämpat med visa i årtal – är absurt. Precis som alla lotterivinster är absurda. Men tro mig, jag ägnade inte många ögonblick åt att fundera på det bisarra i detta. Jag och min partner tog bara första bästa plan till Sverige. Och ett par veckor senare åkte jag vidare till Indien.

Jag minns inte så mycket av själva konferensen. Annat än att jag tyckte om människorna. Varför de hade bjudit in mig minns jag inte heller. Någon hade väl läst en artikel jag publicerade några år tidigare, och tyckt att det passade in. Men jag var nog den enda utlänningen. Jag kommer ihåg att jag satt och skrattade en hel kväll med ett gift läkarpar från Goa. Och att jag hade långa djupa samtal med en kirurgiprofessor från Bombay som hette Ashok Mehta.

Men så var konferensen över. Och förvirringen slog åter till. Vad skulle

göra nu? Med denna evighet till vecka som låg framför mig...

I en bokhandel i Philadelphia hade jag precis innan min avresa hittat en guidebok. "Gay Places in the World" tror jag den hette. Jag hade slagit upp Indien. Det författarna hade att säga om detta lands gayliv hade rymts på mindre än en sida. Och under Bombay fanns det två noteringar: Den ena löd: "Ashok Rao Kavi knows everything. He lives on xxxx Street." Och den andra: "Most Saturday nights after ten: Gokes behind the Taj."

Jag hade en vecka kvar i Indien. Jag hade två märkliga noteringar i en bok om "Gay Places in the World". Skulle jag försöka hitta något gayliv i Bombay? Var det så jag skulle få min ingång till landet?

Bombay, eller Mumbai som staden numera heter, är *enorm*. Där bodde redan då 13 miljoner människor. Och liksom Los Angeles var staden byggd nästan uteslutande på marknivå. Att färdas genom denna stad var alltså ett företag som kunde ta timmar.

Det var lördag kväll. Skulle jag hitta något på "Gokes behind the Taj" så var det uppenbarligen nu, för nästa lördag skulle jag vara på väg hem till Sverige. Jag gick fram till hotellreceptionen:

"Ursäkta, var ligger Gokes?"

"Gokes?"

"Ja, Gokes."

"Vad är det?"

"Jag vet inte. Men 'the Taj' då. Var ligger det?"

"The Taj. Det måste vara Taj Mahal Hotel. Stans finaste hotell."

"Jaha. Och var ligger det?"

Portieren tog fram en karta och markerade en punkt mitt i centrum.

"Vad bra. Och xxxx Street, var ligger det?" Portieren kliade sig i huvudet. Han tittade länge i en kartbok. Till slut tog han tillbaka kartan, och markerade en liten gata ungefär halvvägs från hotellet till centrum.

"Vad bra", sa jag. "Hur tar jag mig till centrum?"

"Taxi. Men det kommer att ta dig minst en och en halv timme dit."

En och en halv timme dit. Men vart?! Till en man som visste allt och bodde på en gata utan nummer. Till ett ställe som hette något som ingen visste vad det var, bakom ett ställe som möjligen var ett hotell? Jaha, så nu skulle jag alltså börja min ensamresa i Indien. Och det kändes verkligen ensamt.

Om stranden på Juhu Beach är ett myller av liv, så är Bombays gator en myrstack fullt jämförbar med Kairos. Medan taxin masade sig fram i den massiva trafiken försökte jag hela tiden hålla ett öga på kartan så att jag skulle veta var vi var. Autorickshorna trängdes runt oss, och tiggare som knackade på taxifönstret varje gång man stannade, och då och då en Mercedes som satt lika fast i trafiken som alla andra. Här fanns ingen genväg för pengar, minns jag att jag tänkte.

Jag tror det var jag som till slut ropade till taxichauffören: ”Här! Här är xxxx-gatan”

”Jaha, jaha. Ja just det”, svarade han. Och så svängde han in.

Det var en lång gata. Inte särskilt bred. Men lång. Vi började från början, taxichauffören och jag. Jag på engelska, han på marathi eller hindi:

”Ursäkta, var bor Ashok Rao Kavi?”

”Vem?” Vi åkte vidare till nästa kvarter.

”Ursäkta, var bor Ashok Rao Kavi?”

Folk skakade bara på huvudet. ”Finns det inga gatunummer här?” undrade jag. Nej, fick jag till svar, man angav adresser på annat sätt. Jaha, vilket sätt?

”Ursäkta, var bor Ashok Rao Kavi?”

”Vem?”

Kvarter efter kvarter. Ingen hade hört talas om denne mystiske man som visste allt. Om det nu var så att de angav gatuadresser på annat sätt, så kanske någon skulle kunnat berätta på vilket annat sätt?

Vi närmade oss slutet av den långa gatan när någon helt överraskande på vår fråga svarade:

”Ashok Rao Kavi. Han bor där!” Och så pekade personen neråt gatan.

På något sätt lyckades den upplyste förmedla den exakta adressen till taxichauffören. Han gjorde en rivstart och åkte rakt fram till ett hus vid

ett gatuhörn. Så gick han ur bilen, gick fram till porten, och ringde på. En äldre kvinna kom och öppnade. Jag såg hur de var inbegripna i ett längre samtal. Till slut kom taxichauffören tillbaka.

”Han har flyttat.”

”Vart?”

”Det vet dom inte.”

Jag tittade dumt på taxichauffören. Nehej... Så tittade jag på min klocka. Hon var efter tio. Jag hade tappat lusten att gå på upptäcktsfärd efter okända människor på okända adresser i en okänd stad. Skulle jag vända tillbaka till Juhu Beach? Jag kände efter ett ögonblick. Vad skulle jag göra där?

”Tar du mig till Taj Mahal Hotel?”

”Givetvis.”

Taxin masade sig vidare på Bombays alltmer trafikerade gator.

”Är det för att det är lördagkväll som det är så mycket trafik?” undrade jag.

Taxichauffören skrattade.

För att vara Bombays finaste hotell låg det verkligen undanskymt.

”Är det här verkligen Taj Mahal Hotel?”

”Ja, det är Taj Mahal Hotel”, svarade den nu ganska luttrade chauffören. Det hade tagit oss nästan två timmar att ta oss dit från Juhu Beach. Jag betalade honom.

”Väntar du på mig här?”

”Hur länge då?”

”Jag är tillbaka inom en timme, jag lovar”, svarade jag. Och så gick jag.

Taj Mahal Hotel var inte alls som lyxhotellet i Juhu Beach. Här, det var jag övertygad om, fanns inga trasiga kranar. Receptionen var svagt upplyst, på ett sånt där förfinat sätt. Och från baren hördes mjuk musik. Jag gick fram till mannen i uniform som stod bakom disken.

”Ursäkta, var ligger Gokes?”

”Vadå?”

Nej nu gick det för långt! Det var en sak att den mystiske herr Kavi hade

flyttat från sin icke numrerade gatuadress. Men om ”Gokes behind the Taj” var okänt på receptionen i the Taj, så hade jag stora problem.

”Gokes! Gokes!”

”Jag har inte en aning”, svarade mannen i uniformen.

”Men det ligger bakom ert hotell!”

”Jaha. Ja men då är det väl bara att gå och titta bakom hotellet.”

Sagt och gjort, jag gick ut från hotellet, och kunde konstatera att min trogne taxichaufför fortfarande stod kvar. Sedan försvann jag in i mörkret.

Det spelar ingen roll hur dyrt och flott ett hotell, eller en restaurang, är. På baksidan ser de alla likadana ut. Medan jag drevs av något som närmast kunde beskrivas som en korsning mellan besatthet och skräck famlade jag mellan tunnor och kartonger i vad jag minns som ett nästan totalt indiskt mörker. Till slut kom jag ut i en liten gränd. Så det fanns alltså folktomma gator även i Bombay... Jag vandrade fram i den svagt belysta gränden, folktom som sagt, med en enda tanke i mitt huvud: ”Bara tio meter till, bara till nästa gathörn, sen vänder jag.” Till slut kom en person emot mig på den tysta gatan.

”Ursäkta! Känner ni till var Gokes ligger?”

”Nej, sorry, det känner jag inte till.”

”Är det säkert?” Ja, det var säkert.

Av någon anledning fortsatte jag, som en budgivare på en auktion som inte kan sluta medan tid är. Jag fortsatte att gå och gå. Nu dök det upp en person till:

”Ursäkta, Gokes. Känner ni till det?”

Ett beklagande skakande på huvudet. Ibland betyder ett huvudskak i Indien: ”ja”. Men inte i det här fallet.

Ännu en person dyker upp. Ännu en beklagande huvudskakning. Villrådig stannar jag upp, och tittar mig omkring. Vad gör jag här? Va farao gör jag här, i en mörk, smal gränd i en stad som heter Bombay som jag inte vet något om. Det var dags att ge upp.

Det var i själva verket hög tid.

Jag började leta mig tillbaka genom gränderna till hotellet. Jag hade

hunnit ganska långt i mitt oavbrutna ”bara ett gathörn till”. Men till slut anade jag åter baksidan av det stora hotellet, och dess många skymda tunnor. Jag var på väg in i mörkret igen, när jag plötsligt hörde steg bakom mig. Jag vände mig om. Det var ännu en nattvandrare. Why not.

”Ursäkta, vet ni var Gokes ligger?”

”Gokul?”

”Nej Gokes.”

”Tyvärr, det vet jag inte.”

Jag tittar på mannen ett ögonblick.

”Okej Gokul. Var ligger Gokul?”

Mannen pekar på en byggnad alldeles nära hotellet.

”Där, där ligger Gokul.”

Längst ner på fasaden framför mig hänger en liten skylt: *Hotel Gokul*.

Jag går mot det lilla hotellet, som väl är ett sånt där hotell som är restaurang, bar och hotell på samma gång. För när jag öppnar dörren kommer jag rakt in i en stor sal med en massa människor som äter, och dricker, och umgås. Och framför mig finns en bar.

Jag kastar en snabb blick över salen. Det tar mig en sekund att konstatera att detta näppeligen är ett gayställe – vare sig lördag kväll eller någon annan kväll. Här sitter familjer, och gamla män som spelar kort, och unga straighta par. Okej, jag hade försökt, jag hade verkligen försökt. Det var dags att skynda tillbaka till hotellet och se om min taxichaufför stod kvar. Jag drog faktiskt en suck av lättnad över att jag äntligen, äntligen gett mig själv rätt att ge upp. Och jag vände mig om mot ytterdörren för att gå.

”Ursäkta!”

Är det mig personen tilltalar? Jag vänder mig om igen. Det är bartendern. Han tittar på mig, och så nickar han med huvudet mot en dörr bredvid baren. Jag tittar frågande på honom. Han ler. Jag undrar om han tror att jag sökt efter en toalett. Men jag går lydigt fram till dörren, och öppnar den.

Dom satt där och pratade, som i en annan värld. En värld helt skild från den därutanför, där familjer åt curry, och gamla män spelade kort,

och unga straighta par tittade varandra djupt in i ögonen. Det var en annan värld. Men inte för att de här männen – för det var bara män – lät bli att äta curry, eller spela kort, eller titta varandra djupt in i ögonen. Utan för att ingen i den där andra världen, eller nästan ingen, visste att de fanns. Det var knappt så att en amerikansk guidebok om Gay Places in the World visste att de fanns.

Jag slog mig ner vid ett av borden.

”Hej, vad heter du”, frågade en av männen. ”Jag heter Lena”, svarade jag.

”Hej Lena”, sa han och sträckte fram handen. ”Hur har du hittat hit?”

”På vilja.”

”Så trevligt!” Han skrattade. ”Hur kan jag hjälpa dig?”

”Tja, jag är här några dagar, och skulle vilja veta lite om gaylivet i Indien.”

”Gaylivet i Indien! Oj då, det låter stort”, svarade han. ”Men vet du, då bör du tala med killen där borta. Han vet allt. Ashok Rao Kavi heter han.”

Jag flyttade från Hotel Juhu Beach nästa kväll. Och flyttade in till soffan på balkongen hos Su och Kamini i stadsdelen Andheri. Ashok Rao Kavi, som verkligen visste nästan allt, hade gett mig deras telefonnummer när jag undrade var den kvinnliga delen av Bombays gaybefolkning befann sig. ”Dom finns, men dom är inte så synliga”, hade han svarat. ”Fast egentligen är det bara jag som är synlig. Jag kom ut från garderoben för några år sedan, så jag har inte längre något att förlora.”

Jag flyttade in till Su och Kamini i Andheri. Och det var någon gång i mitten av den veckan som jag gjorde jag mitt första telefonsamtal till mannen på Lufthansakontoret i Bombay. Han som gång på gång skulle komma att byta både min obytbara Lufthansabiljett från Bombay till Frankfurt, och min obytbara SAS-biljett från Frankfurt till Stockholm. Jag vet inte hur han bar sig åt. Han var bara en mensch, som man säger på jiddisch. Han bytte datum på min hemresa, vecka efter vecka, medan jag gav mig ut på upptäcktsfärd i Indien.

Elephanta Caves, Bombay, 1992.

